

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An dispositio sit necessaria in suscipiente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

metu extortus. Conclusio est certa & de fide, & quidem, si metus sit ab intrinseco, seu absque vlla iniuria, vel actione humana incusis, res est manifesta, vt Cyprianus docet, contra vltimum errorem paulo antea citatum: quia etiam penitentia in articulo mortis ex metu concepta, potest esse vera penitentia, & sufficiens ad salutem, alias omnes, qui penitentiam differunt vsque ad finem vitæ, essent extra statum salutis, quod est hereticum, vt latius dicemus in materia de Penitentia. Et confirmatur nam votum factum ex huiusmodi metu ab intrinseco proueniente, est validum, quia est voluntarium simpliciter, licet sit inuoluntarium secundum quid: ergo similiter baptismus. At vero si metus sit extrinseca vi, & præsertim si sit per iniuriam illatus, non videtur res adeo clara: quia interdum contingit, vt huiusmodi inuoluntarium irritet contractum, vel effectum huiusmodi voluntatis, vt constat in Matrimonio, & in voto. Nihilominus tamen etiam, quoad hanc partem est conclusio definita ab Innoc. 3. in capitulo, Maiores, de Baptismo, & prius tradita fuerat in Concilio Tolentano. 4. capitulo, 56. prout habetur in capite de Iudæis, 45. distinctione. Et ratio est, quia ille consensus est simpliciter & absolute consensus voluntarius: ergo sufficit ad valorem baptismi: & ideo talis baptizatus censetur in prædictis Decretis imprimere characterem indelebilem, ratione cuius: qui sic baptizatus est, subditus manet iurisdictioni Ecclesiæ, & cogi potest ad seruandam fidem.

Declaratur hæc ratio. Nam si consensus sic voluntarius non sufficeret, vel hoc esset ex natura rei, vel ex institutione: non primum: tum quia ex natura rei efficacior est absoluta voluntas, quam displicentia secundum quid: tum etiam, quia in aliis rebus ad Deum spectantibus, huiusmodi voluntas ex natura rei sufficit, imo in quibuscunq; contractibus ex natura rei sufficere potest nisi fortasse interdum ratione iniuriæ illatæ, quando ius acquirendum est ab eo, qui intulit iniuriam, vt latius dicitur infra in materia de Matrimonio, & tradi etiam solet in materia de voto, & in 1. 2. quæst. 6. quæ ratio in proposito locum non habet, quia Deus & Christus, nullam in hoc negotio inferunt iniuriam. Secundum etiam, de Christi voluntate, dici non potest, cum contrarium constet ex definitione & doctrina Ecclesiæ. Et quamuis non negemus potuisse Christum aliter hoc institueret, tamen hoc certe multo fuit congruentius. Ne nomen Domini blasphemetur, & fides semel suscepta, vili & contemptibilis habeatur, vt dicitur in prædictis Decretis. Et ideo, vt recte notauit Soto hic, d. r. art. 7. qui non vult Christianus hereticus debet quamcumque iniuriam sustinere, quam sicte baptismi consentire: quia in hoc magnam illi irrogat iniuriam. Quod si propter vitandum proprium incommodum, vere vult baptizari sine iniuria baptismi, necesse est, vt habeat voluntatem nunquam discedendi à fide, quam in baptismi professus est. Hæc ergo voluntas sufficit, vt baptismus teneat. Neque est simile de Matrimonio: quia valor eius, in ratione sacramenti fundatur in contractu humano, qui ibi intercedit. Quamuis, tam de illo, quam de voto, adhuc lis sub iudice sit, an ex natura rei, vel solum ex Ecclesiæ statuto introductum sit, vt irrita sint, si ex grati metu fiant, de quo non est hic disputandi locus.

Vltimo dicendum est, proprium consensum eius qui baptizatur, sufficere ad Baptismum absque dependentia ab alio humano consensu. Itaque etiam si sit filius familias, consensus eius sufficit, quamuis sit contra voluntatem parentis: vel si sit feruus, licet consentiat contra voluntatem domini: vel si sit quicumque alius, qui à quolibet superiori, vel Ecclesiastico pastore prohibitus sit baptizari. Conclusio est æque certa, ac præcedentes, quia valor sacramenti per se non pendet ex voluntate intrinseca, si ex parte suscipientis, & ministri, adhibeantur omnia necessaria,

quæ debita materia & forma: quod patet in omnibus aliis sacramentis: & maxime in his, quæ in quadam consecratione consistunt. Deinde est optima ratio seu congruentia: quia postquam aliquis est capax propriæ voluntatis, in his, quæ ad salutem pertinent, est sui iuris, & maxime vt subdici possit Deo, eiusq; fidem ac religionem suscipere, & ideo in hoc non pendet vel à parente vel à domino: Ecclesiæ vero, quamuis interdum possit prohibere vsu sacramenti, propter eius reuerentiam vel aliam iustam causam: non potest tamen sua sola prohibitione efficere inualidum sacramentum, si ea non obitante, omnia necessaria adhibeantur, vt constat ex dictis de sacramentis in genere, in quo nulla hic noua difficultas occurrit.

SECTIO II.

Verum fides, vel aliqua alia dispositio suscipientis, necessaria sit ex parte eius ad valorem baptismi.

Hanc sectionem præmitto ante omnes sequentes articulos D. Thomæ, quoniam ex illius resolutione erunt perspicui. Et quamuis quæstio tantum sit proposita de valore, tamen quia res est facilis, simul expediemus ea, quæ ad dignam administrationem pertinent.

Primo ergo sit certum, ad valorem sacramenti, nec fidem, nec bonam aliquam dispositionem in suscipiente requiri. Est certa conclusio & communis omnium, vt in genere tractauimus dicta disput. 14. sect. 2. Et colligitur ex d. capit. Maiores, de Baptismo, & cap. de Iudæis, 45. distinct. nam ille, qui per vim & coactum baptizatur, si baptismi consentit, cogendus dicitur ad seruandam fidem absolute, & sine vlla limitatione: ergo, etiam si cum incredulitate & infidelitate ad baptismum quis accedat, si tamen baptizari vult, characterem recipit, & verum sacramentum. Et hoc etiam confirmat praxis Ecclesiæ. Nam quemlibet ad ultimum voluntarie baptizatum cogit ad seruandam fidem, etiam si constet fuisse infidelem, vel hæreticum cum baptizatus est: nec permittit illum iterum baptizari. Quod si fidei dispositio necessaria non est, multo minus quælibet alia: quoniam cæterarum omnium primum fundamentum est fides. Quamuis hinc possit etiam argumentum à contrario sumi: nam aliæ bonæ dispositiones non requiruntur ad valorem Baptismi: ergo nec dispositio fidei, ergo nulla. Probatur prima consequentia: quia sicut aliæ dispositiones per se non ordinantur ad effectum sacramenti, sed ad effectum eius, ita neque fides. Dices, in hoc videtur posse haberi vera voluntas baptismi: tum quia, nisi quis credat, in baptismi esse aliquid commodi vel honestatis, non videtur posse illum appetere: & similiter, nisi credat esse sacramentum, non potest illum velle sub ratione sacramenti: tum etiam, quia illa voluntas est supernaturalis, ergo supponit fidem, in qua fundetur. Respondetur, si voluntas baptismi honesta sit, & ex desiderio propriæ salutis spiritualis & diuini cultus nascatur, moraliter necessarium esse, vt procedat ex fide, seu credulitate baptismi: non est autem necesse, quod voluntas Baptismi sit in se supernaturalis: potest enim ex aliquo motiuo humano, vel naturali procedere, & ideo non est necesse, vt fundetur in fide supernaturali: sed in quadam humana credulitate, quam potest habere hæreticus. Interdum vero potest esse voluntas, quæ ad valorem baptismi sufficiat, absque vlla credulitate baptismi, solum sub quadam ratione confusa facienti vel suscipienti id, quod Christiani faciunt vel suscipiunt, quidquid illud sit: quam voluntatem potest quis habere, etiam si priuata opinione credat, totum id nullius valoris vel momenti esse: ergo ex hoc capite simpliciter loquendo non est magis

Probat
conclusio
priori

magis necessaria fides ad veritatem baptismi, quam sint aliae dispositiones voluntatis, ergo nulla est simpliciter necessaria. Ratio vero a priori huius conclusionis eadem fere est, quae in precedenti sectione tradita est. Nam haec veritas non pendet ex sola rei natura, sed ex institutione, a qua est totum esse sacramenti: constat autem ex usu & traditione Ecclesiae, hanc fuisse Christi institutionem. Congruentia autem illius est, quia non expedit, ut rei substantia pendeat ex accidentibus extrinsecis & contingentibus: sed ex propriis principiis & causis: quod etiam est necessarium, ut possit certitudine morali constare de illius veritate & valore. Item est naturis rerum consentaneum, ut causa non pendeat a suo effectu, sed e contrario: ergo nec sacramentum pendere debet a suo effectu, ergo nec a dispositione, quae ad effectum ordinatur. Plura de hac materia dixi supra disp. 14. sect. 2.

Propos
tio

Dico secundo, ut alicui digne detur baptismus, prae-
ter voluntatem suscipiendi sacramentum necessaria est dispositio conveniens sanctitati sacramenti. Haec etiam assertio est certa & de fide, ut constat ex principiis generalibus de sacramentis: debent enim sacramenta sancte & religiose tractari: ad hoc autem necesse est, ut cum debita dispositione suscipiantur: ergo idem necessarium est in baptismo, qui est vnum ex praecipuis sacramentis: & ideo Christus Matthaei ultimo dixit, Docete omnes gentes, baptizantes eos: quia debet baptismum precedere doctrina, qua homines ad baptismum disponantur, iuxta illud Marci ultimo, Qui crediderit & baptizatus fuerit, & illud Acto. 2. Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Denique ob hanc causam, in baptismo adultorum praemittitur catechismus, ut infra dicemus.

Matt. ult.

Dubitat
1.
Responde-
tur.

Sed quaeres primo: quoniam debeat esse haec dispositio. Respondetur, eam sufficere & necessariam esse, quae ad consequendum effectum baptismi fuerit sufficiens ac necessaria. Quia, cum per baptismum detur gratia, si aliquis est recte dispositus ad effectum baptismi consequendum, in instanti, quo receperit baptismum perfectum, recipiet gratiam: ergo cum sufficienti dignitate & sanctitate recipit sacramentum. Item, quia cum hoc sit sacramentum mortuorum, non est ad illud digne suscipiendum praeroganda gratia, ad quam conferendam ipsum est institutum: ergo sufficit illa dispositio, cum qua sacramentum conferretalem effectum. Quae autem sit haec dispositio, dicemus inferius disputantes de effectu.

2. Dubitat
Responde-
tur.

Quaeres secundo, an haec dispositio suscipientis requiratur ad dignam tractationem sacramenti ex parte suscipientis, vel etiam ex parte dantis. Respondetur, ex parte utriusque esse necessariam: nam ex natura rei & diuino iure uterque tenetur digne tractare id, quod sanctum est: ergo & suscipiens tenetur non vti sacramento nisi debite dispositus, & dans tenetur non dare sanctum canibus. Vnde ad hoc obligatur, non solum ministrans solemniiter, sed etiam qui priuatim baptizat, siue sit sacerdos, siue laicus, siue ex officio, siue ob necessitatem baptizet: quia haec obligatio non oritur ex officio vel ex modo baptizandi: sed ex ipsius rei natura & sanctitate sacramenti: eo vel maxime, quod nunquam potest esse necessarium dare baptismum homini indisposito, quia nihil ei, potest esse potest, etiam si sit in extrema necessitate constitutus, nisi ad effectum eius comparandum se disponat. Quomodo autem de hac dispositione constare debeat, non potest certiori regula praescribi aut declarari, quam quod probabilis quaedam & humana fides satis est, ad quam concipiendam prudentia est necessaria, penfatis omnibus, circumstantiis, personae, temporis, & occurrentis necessitatis, & opportunitatis, ut D. Thomas in artic. 3. & 4. latius declarat. Quari vero hic posset, an hic habeat locum distinctio de peccatore occulto vel publico petente baptismum. De

quare existimo idem esse ferendum iudicium, quod in simili quaestione de sacramento Eucharistiae fieri solet, ut in eo loco latius disputabimus.

ARTICVLVS V.

Vtrum peccatoribus baptizatis sint imponenda opera satisfactoria.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponenda. Hoc enim ad iustitiam Dei pertinere videtur, ut pro quolibet peccato aliquis puniatur, secundum illud Eccl. 8. vlt. Cuncta quae sunt, adducet Deus in iudicium. Sed opera satisfactoria imponuntur peccatoribus in penam praeteritorum peccatorum. Ergo videtur, quod peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponenda.

2. Praeterea, Per opera satisfactoria exercitantur peccatores de nouo conuersi ad iustitiam, & subrahuntur eis occasiones peccandi: am satisfacere, est peccatorum causas excidere, & peccatis adiun non indulgere. Sed hoc maxime est necessarium super baptizatis. Ergo videtur, quod baptizatis sint opera satisfactoria iniungenda.

3. Praeterea, Non minus debitum est, ut homo Deo satisficiat, quam proximo. Sed nuper baptizatis iniungendum est, ut satisficiant proximis, si eos leserint. Ergo etiam est eis iniungendum, ut Deo satisficiant per opera penitentiae.

Sed contra est, quod Ambrosius super illud Rom. 11. Sine penitentia sunt dona & vocatio Dei, dicit: gratia Dei in baptismo non requirit gemium neque placentium, vel etiam opus aliquod, sed solum fidem, & omnia gratis condonat.

Respondendo dicendum, quod sicut apostolus dicit Roman. 6. quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus, consensum enim sumus ei per baptismum in morte. Ita & scilicet, quod homo per baptismum incorporatur ipsi morti Christi. Manifestum est autem ex supra dictis, quod mors Christi satisfactoria fuit sufficienter pro peccatis, non solum nostris, sed etiam totius mundi, ut dicitur 1. Ioan. 2. Erit deo ei, qui baptizatur, pro quibuscunque peccatis, non est aliqua satisfactio iniungenda. hoc enim est iniuriam facere passioni & morti Christi, quasi ipsa non esset sufficientis ad plenariam satisfactionem pro peccatis baptizatorum.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Augustinus dicit in li. 1. de baptismo parvulorum, ad hoc baptismus valet, ut baptizati Christo incorporentur, ut membra eius. Vnde ipsa pena Christi fuit satisfactoria pro peccatis baptizatorum, sicut & penam vnius membri potest esse satisfactoria pro peccato alterius membri. Vnde Iesai. 53. dicitur: Vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit.

Ad secundum dicendum, quod nuper baptizati, exercitandi sunt ad iustitiam, non per opera penalia, sed per opera facticia, ut quasi quodam lacte facili exercitii, & promoueantur ad perfectiora: ut glo. dicit super illud Psal. 130. Sicut ablatus est super mare sua. Vnde & Dominus discipulo suos de nouo conuersos, a ieiunio excusauit, ut patet Matth. 9. Et hoc est, quod dicitur 1. Pet. 2. Sicut modo geniti infantes, lac concipite, ut in eo crescat in salutem.

Ad tertium dicendum, quod restituere male ablata proximis, & satisficere eis de iniuriis illatis, est cessare a peccando, quia hoc ipsum, quod est detinere aliena, & proximum lesum non placare, est peccatum. Et ideo peccatoribus baptizatis iniungendum est, quod satisficiant proximis, sicut & quod desistant a peccato: non est autem eis iniungendum, quod pro peccatis praeteritis aliquam penam patiantur.

COMMENTARIVS.

Attente considerandum est in titulo articuli, non tractare D. Thom. de peccatoribus baptizandis, sed de baptizatis, & quaestionem mouere de operibus sa-